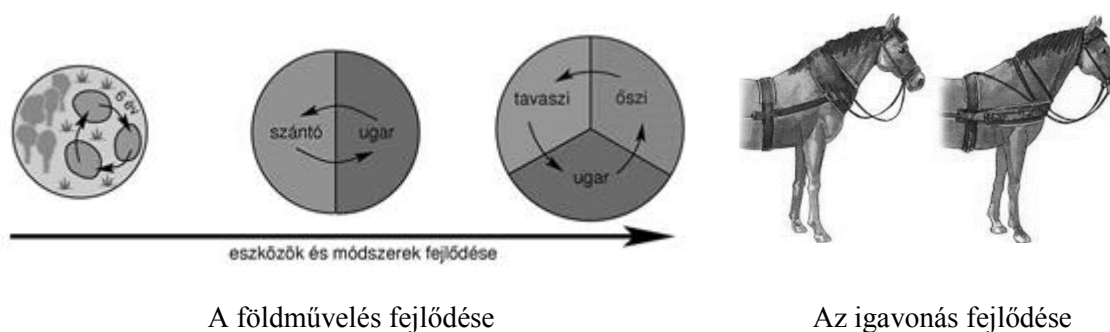

I. EGYSZERŰ, RÖVID FELADATOK

1. A feladat a görög és római antik hitvilághoz kapcsolódik. Ismeretei alapján egészítse ki a táblázat hiányzó elemeit! (elemenként 0,5 pont)

Görög isten	Római isten	Meghatározás
Zeusz	Jupiter	A legfőbb isten
Poszeidón	Neptun/Neptunus	A tengerek istene
Árész	Mars	A háború istene
Aphrodité	Venus	A szépség, szerelem istennője

2. A következő feladat a kora középkori Európa mezőgazdasági fejlődésére vonatkozik. Válaszolja meg a források, illetve saját tudása alapján a következő kérdéseket!

- a.) Nevezze meg a korban használatos három földművelési módszert! (egy jó módszer 0 pont, két jó módszer 0,5 pont, három jó módszer 1 pont)

talajváltó/legelőváltó rendszer, kétnyomásos gazdálkodás, háromnyomásos gazdálkodás

- b.) Melyik volt ezek közül a legjővedelmezőbb? Válaszát indokolja! (elemenként 0,5 pont)

háromnyomásos gazdálkodás, mert ezzel a földterület 2/3-át kihasználták, jobb termésátlagot eredményezve, és ezzel a technológiával hosszútávon is megőrizték a talaj termelőképességét is (jellegében hasonló válasz is elfogadható)

- c.) Mi váltotta fel a nyakhámot? Miért jelentett ez előrelépést? (elemenként 0,5 pont)

Szügyhám. Alapvetően ez kellett ahhoz, hogy elbírják a nehézeket. Nagyobb erőt tudtak kifejteni az igavonó állatok, ezzel gyorsult a szántás, miközben kevesebb igavonó állat is elég volt.

- d.) Hogyan nevezték az uradalom azon részét, melyet a földesúr saját célra, robottal műveltetett? (1 pont)

majorság/allódium

3. A következő feladat a középkorhoz kapcsolódik. Válaszoljon az alábbi kérdésekre a források és saját ismeretei alapján! (elemenként 1 pont)

„A tizedet pénzül megváltani senki ne tartozzék, hanem a mit a föld terem, bort vagy gabonát, abból fizessék. És ha ebben a püspökök ellentartók lesznek, nem segítjük őket.”

/1222. évi XX. törvénycikk/

„[...] ez a levél adjon szabad hatalmat mind a püspököknek, mind más jobbágyuraknak és országunkbeli nemeseknek mindnyájan és egyen-egyen, jelenvalóknak és jövődöbelieknek és az ő megmaradékoknak, hogy mind nekünk, mind az utánunk következő királyoknak minden hűtelenség szégyenvallása nélkül ellentállhassanak és ellentmondhassanak mind örökké. [...]”

/1222. évi XXXI. törvénycikk/

a.) Nevezzen meg legalább két okot, ami az Aranybulla kiadásához vezetett! (elemenként 0,5 pont)

külhoni háborúk: nagy terhet ró ki a katonákra, a hadjáratok résztvevői nagyon sok időt töltenek hazájuktól távol; óriási földbirtokok elosztása (veszélyeztette a szerviensek szabadságát), egyenlőtlen arányban (a királynő kegyencei feltűnően sokat kaptak)

b.) Milyen esetben élhettek a XXXI. törvénycikk által említett joggal? (1 pont)

az ellenállási záradék értelmében akkor léphettek fel a király ellen, ha az nem tartotta be az Aranybulla által előírt pontokat

c.) Melyik csoportnak az érdekei sérültek, néhol nem érvényesültek az Aranybullában? (1 pont)

az egyházi érdekek sérültek

d.) Ezen csoport sérelmeinek köszönhetően ki és mikor újíttotta meg az Aranybullát? (elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)

II. András 1231-ben az Aranybulla megújításakor (és az 1233-as beregi egyezményben)

4. A feladat Károly Róbert gazdaságpolitikájával kapcsolatos. A források és saját tudása alapján válaszoljon a megadott kérdésekre!

A, „[...] azt akarjuk, hogy harmadrészig égetett [...] és nagyobb számban kibocsátandó ezen mostani pénzünk egész országunkban változatlanul állandó forgalomban maradjon (...).”

/1342. évi dekrétumból/

B, „[...] elrendeltük és parancsoljuk, hogy [...], minden egyes kapu után, amelyen szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni [...] 18 dénárt a kamarák ispánjainak a kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.”

/I. Károly 1342. évi dekrétumából/

C, „[...] a királyságunkon áthaladó kereskedőknek egyetemlegesen és egyenként üdvözlétünket [küldjük]. [...] kijelentjük nektek, hogy királyságunk egészen átmenve javaitokkal és áruitokkal a [...] [kötelező vámot megfizetvén [...]] szabadon és biztonságosan közlekedjete.”

/I. Károly okleveléből, 1316/

D, „[...] arany-, illetve ezüstbányákból származó, a bányászok szokása szerint befolyó királyi jövedelmek [...]”

/I. Károly okleveléből, 1327/

- a.) Töltse ki a táblázatot a megfelelő források betűjeleivel és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak sorszámaival! A megadott fogalmak közül kettő kimarad. **(elemenként 0,5 pont)**

Meghatározás	Fogalom sorszáma	Forrás betűjele
A jobbágyság portánként fizetett adója.	1.	B
Bányabér	6.	D
Firenzei mintára veretett értékálló pénz.	3.	A
Kereskedelmi adó	4.	C

1. kapuadó
2. füstpénz
3. aranyforint

4. harmincadvám
5. koronavám
6. urbura

- b.) Melyik társadalmi réteg fizette a B jelű forrás adóját és melyik uralkodónk reformálta meg ezt az adónemet? **(elemenként 0,5 pont)**

a jobbágyság; Hunyadi Mátyás reformálta meg (a füstpénz bevezetésével)

5. A feladat az Oszmán Birodalomhoz kapcsolódik. A források és saját ismeretei alapján döntse el a forrásokról, hogy igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! **(helyes soronként 0,5 pont)**

„Kezdetben hadifoglyok közül "sorozták", később a birodalom keresztény lakosságú területein kivetett [...] gyermekadóból szedték össze az újoncokat. A tíz év körüli fiúkat áttérítették az iszlám hitre, s vidéki nagybirtokokra küldték "nevelésre", azaz valójában munkára, majd húszévesen visszatérhettek a szultánhoz, és elit gyalogosként szolgálhatták őt.”

/B. Szabó János: Az oszmán-török hadigépezet fénykora (1300-1574)/

„Bizánc bukása hatalmas csapás volt a keresztény világ számára, elsősorban szimbolikus okokból, másodsorban pedig azért, mert Európa legnagyobb városa korábban hatalmas erőket kötött le, és ezek most már Európát, közvetlenül pedig Magyarországot fenyegették. Mehmed Bizánc elfoglalása után – a római császárok örökösének nyilvánítva magát – már Nándorfehérvár, Buda és Bécs elfoglalását tervezte, igaz, az első kísérlet során Hunyadi János még sikerrel állta útját.”

/Tarján M. Tamás: 1453. május 29. - Konstantinápoly az oszmánok kezére kerül/

	Állítások	IGAZ	HAMIS
a.	A szpáhik az oszmán hadsereg irreguláris részének a gerincét alkották, akik szolgálatukért cserébe birtokot kaptak a szultántól.		X
b.	A janicsárok utánpótlása szempontjából kulcsfontosságú volt a devsirme.	X	
c.	XV. századtól kezdve az oszmán hadsereg kulcsfontosságú részévé vált a tüzérség, ami nagy szerepet játszott Konstantinápoly elfoglalásában.	X	
d.	Az oszmánok jelenléte Ruméliában a XV. század végétől tartós lett.		X
e.	Október 26-a, Kászim napja fontos volt a törökök európai hadjárataiban, ugyanis ezt az időpontot követően állították le hadműveleteiket és vonultak délebbre.	X	
f.	Miután II. Mohamed elfoglalta Konstantinápolyt, szabaddá vált az út Európa felé, így meg is kezdődtek a dél-balkáni hadműveletek.		X

6. A feladat a mohácsi vészhez és az ország három részre szakadásához kapcsolódik! A térkép és saját tudása alapján válaszoljon a következő kérdésekre!

Magyarország 1541 után

„Az elmúlt években Allah kegyelmével és győzedelmes kardom segítségével meghódítottam Magyarországot és fővárosát, Budát. Akkor Magyarország királyságát János királyra ruháztam, aki adófizetésre kötelezte magát érte. Halála után pedig országát fiának ajándékoztam. A szomszédos Ferdinánd is szeretett volna azonban király lenni, ezért testvérének, Károlynak szövetségével óriási hadat gyűjtött össze. Ezekkel bejött, és hatalmat szerzett magának Magyarországon, s ostrom alá vette Buda városát. Én ekkor hős vezéremet, Mehmed pasát Buda felé küldtem. Céлом tulajdonképpen az volt, hogy Budát az iszlám egyik házává tegyem, és Magyarországot birtokomba vegyem. János király fiát, ki Budában volt, megajándékoztam Erdély bánságával, Magyarországot pedig az Oszmán Birodalomhoz csatoltam.”

/Szulejmán győzelmi jelentéséből, 1541/

- a.) Adja meg a mohácsi csata időpontját (napra pontosan) és a két résztvevő uralkodó nevét! (Elemenként 0,5 pont)

1526. augusztus 29., II. (Jagelló) Lajos és I. Szulejmán

- b.) Kire utal a forrásban említett János király elnevezés? (0,5 pont)

Szapolyai János

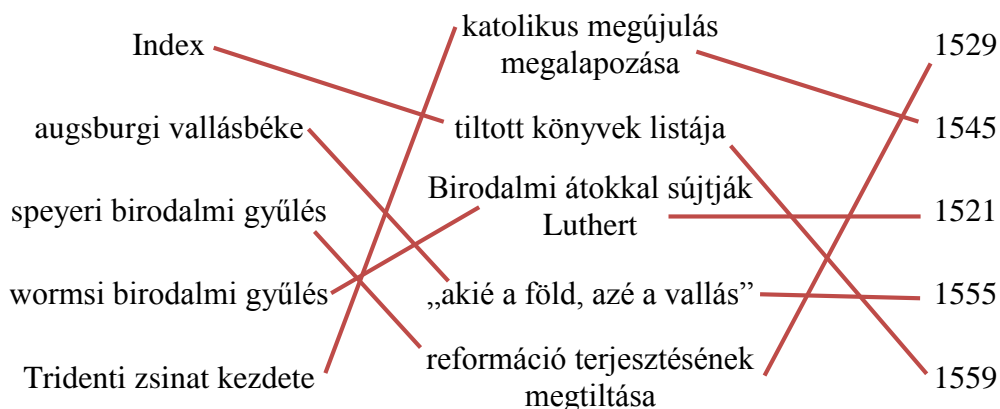
- c.) Mikor foglalta el a török Budát (év, hónap, nap)? (0,5 pont)

1541. augusztus 29.

- d.) Hogy hívták a korban a három a római számmal ellátott területet? (Elemenként 0,5 pont)

- I. Magyar Királyság
- II. Hódoltság
- III. Erdélyi Fejedelemség

7. Az alábbi feladat a reformációval kapcsolatos. A különböző eseményeket kösse össze a hozzá tartozó évszámokkal, illetve a tartami elemeivel. (összesen 5 pont, elemenként 0,5 pont)

8. A következő feladat XIV. Lajos abszolutizmusához kapcsolódik. Egészítse ki a szöveget a megadott szavakkal! (A felsorolt szavak közül 8 db felesleges) (elemenként 0,5 pont)

XIV. Lajos (más néven a Napkirály) uralkodása alatt Franciaország az abszolutizmus mintaállama volt. Versailles-ban/ben fényűző palotát építtetett, és innen irányította országát. Ebben segítségére voltak különböző tanácsok (pl. haditanács, pénzügyi tanács). Az ezekben hozott döntéseket intendánsok közvetítették a városokba. Gazdasági minisztere, Colbert, egy újfajta gazdaságpolitikát igyekezett bevezetni, amelynek az volt a célja, hogy a nemesfémek az országban tartsanak, azaz az export értéke nagyobb legyen, mint az importé. Ezt védővámok segítségével tervezte megvalósítani. Ezt a gazdaságpolitikát hívjuk merkantilizmusnak-nak/nek. Létrehozott egy reguláris hadsereget, amely egy jól felszerelt és kiképzett állandó zsoldos sereg volt. Fenntartása óriási költségekkel járt, ezért a kihasználtság érdekében folyamatosan háborúzott. Részt vett a/sz spanyol örökösödési háborúban. Ezalatt eleinte támogatta a Rákóczi-szabadságharcot is. XIV. Lajos halála után azonban nem tudott sokáig működni az abszolutizmus. Túlköltekezése miatt Franciaország a pénzügyi csőd felé sodródott.

reguláris, merkantilizmus, osztrák, Versailles, Colbert, fiziokratizmus, Napkirály, intendánsok, spanyol, rendeletek, kereskedelem, védővámok, Louvois, Párizs, patrimonialis, Lovagkirály
--

9. A következő feladat a reformkori országgyűléssel kapcsolatos. A források és saját ismeretei alapján egészítse ki az ábrát, majd válaszoljon a feltett kérdésekre! (oszloponként 0,5 pont)

Pozsony látképe

„... mindazon szomorú következésnek, [...] melyeknek mindennapi tanúi vagyunk, nincs főbb oka, mint pénzbeli összeköttetésünk hibás elrendelése s az abból természetesen következő tökéletes hía minden hitelnek. Ezen hiányt látom minden fizikai természetlenség okának, mikor p. o. 100 ezer vagy több holdnyi föld birtokosa csak egy forintról se tud bizonyos hitelt adni, s pénzben szűkölködik;”

/Széchenyi István: Hitel/

- a.) Miért volt jelentős a képen látható város a reformkorban? (0,5 pont)

ott rendezték a Habsburg uralom alatt - így a reformkorban is - az országgyűléseket

- b.) Melyik évben jelent meg a Hitel című mű, és melyik törvény Széchenyi szerinti elavultságát emeli ki a forrásrészlet? (elemenként 0,5 pont)

1830; az ösiség törvénye

- c.) Milyen lapot hozott létre és szerkesztett Kossuth Lajos az 1832-36 közötti országgyűlésen? Hogyan reagált erre a Habsburg udvar? (elemenként 0,5 pont)

Országgyűlési Tudósítások; megpróbálták ellehetetleníteni a lap kiadását/az országgyűlés után 1837-ben letartóztatták (mindkét válasz elfogadható).

- d.) Soroljon fel három politikai csoportot a reformkor idejéből! (elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont)

konzervatívok ("fontolva haladók"), rendi ellenzék, centralisták, liberális nemesség, radikális értelmiség ("Fiatal Magyarország", Pilvax-kör)

10. A következő feladat a dualizmus kori magyar társadalomra vonatkozik. A források és saját tudása segítségével válaszoljon az alábbi kérdésekre!

- a.) Hogy hívjuk a feudális társadalmi viszonyok fennmaradásának és az urbanizálódó társadalom a korszakban jellemző sajátos együttélését? (0,5 pont)

kettős/torlódó társadalom

- b.) Milyen - a korban ugrásszerűen megnövekvő - ipari beruházások növelték jelentős mértékben a kereskedelmi forgalmat és a lakosság mobilitását? (0,5 pont)

vasútépítések

- c.) A dualizmus társadalmi sok rétegre oszlik. Az alábbiakban az egyes rétegek képviselőinek egy napjáról olvashat bővebben. Döntse el saját tudása alapján, hogy melyik ember melyik réteghez tartozik. Írja be a megfelelő betűt a táblázat odaillő részébe! Figyelem, két leírt személynek nincs helye a táblázatban. (elemenként 0,5 pont)

A. Lajos apró fejfájással ébredt a tegnap este megrendezett elegáns fogadás után. Ébredés után az éjjeli szekrényen megnézi azt a – ma már rég elfeledett – képet, melyen jómódúan pózol családjával a vidéki birtok előtt. Azóta sok víz lefolyt a Dunán, most egy bérházban élnek családjával, hivatali állásából nem telik annyi kiadásra, mint a régi élete során megszokta azt. Talán ő is tudatában van ennek, azonban semmi pénzért sem engedné meg magának, hogy visszavegyen a régi életstílusából, így egyre nagyobb adósságba veri magát.

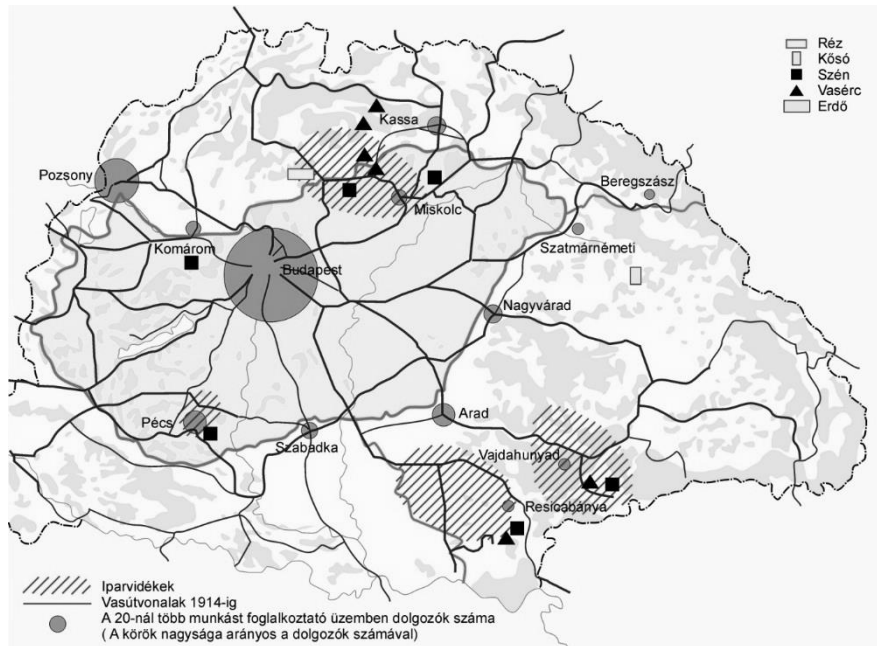
B. László életében nagy fordulatot hozott az 1848-as év. Innentől kezdve szabadon gazdálkodhatott mintegy 70 holdas földbirtokával. Ezt a napot is úgy kezdte meg, mint az összes többi: üdvözölte a földjein dolgozó munkásokat, majd röviden eligazította őket az

- aznapi munkájuk felől. A nap további részében adminisztrációval foglalkozott, számba vette birtokának jövedelmét, s a kiadásait is.
- C.** Sándor a keddi napot utálja a legjobban. Ekkor ugyanis nem dolgozhat a saját kis birtokán, teljesen ingyen kell dolgoznia. Az egész napi robotolásban rendkívül elfáradt, így amikor a saját kis birtokához ér, egyből lefekszik aludni.
- D.** Ferenc a mai napján szembe kell hogy nézzen egy jelentősnek bizonyuló problémával. Családi vállalkozás, mely áprilisban lenne két éves finanszírozási gondokba ütközött, és lehet, hogy meg kell szüntetnie azt, köszönhetően annak, hogy nem termel bevételt a vállalkozás. A megoldási javaslatok kidolgozása után úgy döntött, hogy egy kávéházban találkozik értelmiségi barátaival, hogy megbeszéljék a politikai történéseket.
- E.** János ma is úgy kezdi napját, mint ahogy szokta hétfőnként. Felkel a vidéki birtokán, elolvassa a reggeli híreket, majd körbenéz a közel 2000 holdas birtokán, hogy minden rendben megy-e. Délután Pestre megy a lovaskocsijával, hiszen időben ott kell lennie az Országház gyűlésén. Szűk baráti rétegével törvényalkotás közben megbeszéljük, hogy este a kaszinóban vezetik le a nap fáradalmait.
- F.** Géza a mai napot se várta túl szívesen, hiszen az elmúlt két hete ugyanúgy nézett ki. Már egy jó ideje nem láthatta családját, de ez nem is meglepő, hiszen az országra törő sereg ellen kell felvennie a harcot többedmagával. Amikor nincsen háború, viszonylag szereti az életmódját, hiszen bajtársaival ilyenkor könnyedebb hangulatban telnek a hétköznapiak.
- G.** József nem szívesen kelt fel reggel az ágyból, köszönhetően annak, hogy a tegnapi munka után nem volt elég ideje kipihenni fáradalmait. Azonban muszáj volt megtennie ezt, hiszen ma is vár rá a munka a Weiss Manfréd Acél- és Fémműveknél. József szomorúan gondol vissza azokra az időkre, amikor nem volt még szakképesítése, és több munka mellett sokkal kevesebb bért kapott. Legalább amióta kitanulta az acél megmunkálás szakmáját, azóta javult egy picit a sora. Munka után csak arra maradt ideje, hogy megigyon egy Dupla Márciusi sört, mielőtt aludni menne.
- H.** Ábrahám napja a tárgyalásról fog szólni. Az ország egyik legnagyobb gyárának a tulajdonosa, s ma fog eldölni, hogy milyen irányba mehet a cég expanziója. A tárgyalás előtt még azonban elmegy a Dohány utcai zsinagógába, hiszen büszkén vállalja zsidó származását. A nap végeztével elolvassa a híreket, hiszen érdekli a politika, viszont döntéshozásban nem akar részt venni.

Arisztokrácia	Kispolgárság	Dzsentrí	Nagypolgárság	Parasztság	Munkásság
E	D	A	H	B	G

Amennyiben nem írta be a C és F pontot, akkor 1 pont adható, ha egyiket nem írta be, akkor 0,5 pont adható, ha mindkettőt beírta, akkor 0 pontot kell adni a táblázaton felül.

11. A következő feladat a trianoni békéhez kapcsolódik. A forrás és a saját tudása alapján válaszoljon az alábbi kérdésekre! (3 pont)

Trianon gazdasági hatásai

- a.) Mikor írta alá a trianoni békediktátumot a magyar delegáció (napra pontosan)? (0,5 pont)

1920. június 4-én

- b.) Soroljon fel négyet a trianoni béke negatív elemei közül! (elemenként 0,5 pont)

hatalmas területvesztés és népességsökkenés, magyar népesség jelentős része határon kívül rekedt, tetemes jóvátétel, hadsereg korlátozása, nyersanyagforrások elvesztése, kihasználatlan feldolgozóipari kapacitások, egységes birodalmi piac szétesése (Más tartalmilag helyes válasz is elfogadható)

- c.) Hogyan nevezik a békediktátum okozta területi veszteségek felülvizsgálatát szorgalmazó meghatározó nemzeti eszmét? (0,5 pont)

revizionizmus

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

12. A következő feladat az ókori római köztársasághoz kapcsolódik. A hódító háborúk nyomán komoly mezőgazdasági válság alakult ki a Birodalomban. Milyen okokban keresendő a válság kialakulása és elmélyülése? (rövid esszé)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó alapvetően a római hódító háborúk mezőgazdaságra gyakorolt hatásit mutatja be. Válaszában a vizsgázó a források segítségével lényegi következtetéseket fogalmaz meg (pl.: A hódítások nyomán óriási mennyiségű rabszolga munkaerő áramlott be a Római Birodalomba).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi tényeket és eseményeket térben és időben lehelyezi. T Rögzíti, hogy a hódító háborúk következményeképpen az i.e. 2. századtól válság alakul ki a Római Birodalomban.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen alkalmazza a következő történelmi fogalmakat pl.: rabszolga, kisbirtokos, latifundium, mezőgazdasági válság, búza, agrár, plebsz, patricius, paraszt, proletariátus.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Az első forrás alapján megállapítást tesz a nagybirtokok/latifundiumok térnyerésére a kisbirtokosokkal szemben. A második forrás alapján rögzíti az olesó külföldi gabona és/vagy a rabszolga munkaerő beáramlását. A két forrás alapján megállapítja, hogy a népesség nagy részét kitevő kisbirtokos réteg egyre inkább ellehetetlenült.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a hódító háborúk nyomán kialakult mezőgazdasági válság okait az ókori Rómában, illetve rávilágít a következményeire. T Rögzíti azt a tényt, hogy a hódítások nyomán mezőgazdasági válság alakult ki. T Rögzíti, hogy a válság idején a nagybirtokok fokozatosan elkezdtek magukba olvasztani a kisbirtokokat, mivel azok egyre kevésbé tudtak fenntarthatóak maradni egyfelől az egyre alacsonyabb gabona ár miatt másfelől amiatt, hogy sok kisbirtokos férfi külföldön harcolt a római hadsereg kötelékében és így nem tudták megfelelően igazgatni birtokaikat. Minél több kisbirtokot olvasztottak be a latifundiumokba, annál nehezebb helyzetbe kerültek a még megmaradtak. T Megállapítja, hogy a nagybirtokosok egyre több rabszolgát tudtak alkalmazni, akiknek munkatempójával a saját földjeiket művelő kisbirtokosok nem tudtak versenyre kelni. T Megemlíti a tényt, hogy a válság hatásait érzékelve a Gracchus-fivérek földreformot próbálnak majd véghez vinni.	0-6 [nem adható: 1 és 4]

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

- 13. Az alábbi feladat a reneszánszsal és a humanizmussal kapcsolatos. A források, valamint saját ismeretei segítségével mutassa be röviden a reneszánsz legfontosabb gondolatait. Válaszában térjen ki a humanizmus szerepére is!** (rövid esszé)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó alapvetően a reneszánszt mutatja be, és kitér a humanizmusra, mint annak elméleti hátterére is. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl.: világszemlélet megváltozása; tudományok fejlődése).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a reneszánsz és a humanizmus irányzatai a 14. században jelentek meg Észak-Itáliában (legfontosabb városállamok: Firenze, Genova, Velence), és innen terjedtek tovább Európába a 15-16. században.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. reneszánsz, humanizmus, antikvitás, emberközpontúság, természetábrázolás, korstílus, mecénás, polihisztor, portréfestészet.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Megállapítja, hogy a középkor szigorú vallásos életfelfogását a reneszánsz megkérdőjelezi. A művészet kikerül az egyház fennhatósága alól. T Rögzíti, hogy a tudományok a korábbi skolasztikus szemlélethez képest szintén eltávolodnak a vallástól, megpróbálnak olyan dolgokat is megérteni, amit korábban csak a vallás magyarázhatott. T A Da Vinci-s ábrázolások alapján utal a természettudományok (anatómia) fejlődésére.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a reneszánsz és a humanizmus alapelveit. T Rögzíti, hogy a reneszánszsal újjászületett az antik kultúra, és tesz egy érdemi megállapítást a reneszánszsal kapcsolatban (pl.: a valóság hiteles bemutatása; emberi test felépítésének beható tanulmányozása; eltávolodás a vallási témáktól). T Leírja, hogy a reneszánsz átfogó korstílus volt: minden művészeti ágban (képzőművészet, építészet, zene, irodalom, stb.) új fejezetet nyitott a művelődéstörténetben.	0-6 [nem adható: 1 és 4]

	<p>T Rögzíti, hogy a humanizmus a reneszánszsal összefonódó szellemi áramlat, ami az emberközpontúságot hirdette. A humanizmussal kapcsolatban tesz egy érdemi megállapítást (pl.: Isten és a világ viszonya helyett az ember és a természet viszonya; a humanizmus ideálja a sokoldalúan művelt ember; a műveltség felértékelődésének nyomán a tudományok általános fellendülése következett be).</p> <p>T Megállapítja, hogy a reneszánsz művészek többségében polihisztorok voltak, akik több művészeti ágban is alkottak. Emellett megemlíti, hogy a középkor kultúráját a barbárnak tartották, és teljesen elvetették, csakis az ókorhoz nyúltak vissza. (Tőlük származik a sötét középkor kifejezés is).</p> <p>T Megemlít néhány fontos reneszánsz művészt is: Michelangelo, Petrarca, Dante, Da Vinci, stb.</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyes- írási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

- 14. A következő feladat Szent István államszervezési tevékenységéhez kapcsolódik. A források és saját ismeretei alapján mutassa be, hogyan szerveződött meg az egységes közigazgatás a Magyar Királyság területén! (rövid esszé)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	<p>A vizsgázó alapvetően I. (Szent) István államszervezői tevékenységét mutatja be.</p> <p>A vizsgázó a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a közigazgatás alapjául a várszervezetek (vármegyék) és egyházmegyék szolgáltak).</p>	0-4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti, hogy István a 11. században uralkodott, vagy megjelöli a pontos uralkodási évszámot (997-től fejedelem, 1000/1001-1038 között király) és megemlíti a téma valamely térbeli vonatkozását (Kárpát-medence, Magyar Királyság, Székesfehérvár - székhely).</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat pl. királyi vármegye, ispán, várjobbágy, várnép, várbirtok, udvarbirtok, feudális, keresztény stb.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti a lényegi információkat (pl. István hatalma megszilárdításához a kereszténység felvétele mellett, nyugati mintára egységes közigazgatást hozott létre) és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz.</p> <p>T Megállapítja, hogy István idejében a vármegyék többsége a király irányítása alatt áll, és lényeges információt állapít meg a</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

	királyi vármegye felépítésével kapcsolatban (pl: minden vármegyében található egy vár, ami a megye központja vagy a királyi megyékben is külön földeket kapott az egyház). Hasonló válaszok is elfogadhatóak.	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja István király belpolitikai tevékenységét, és feltárja azok szerepét az egységes Magyar Királyság területének megszilárdításában.</p> <p>T Megállapítja, hogy az első magyar közigazgatási rendszert István hozta létre (István korában befejeződött a vérségi alapokon nyugvó társadalom, a törzsi szerveződések felszámolása). Ezekkel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl.: legyőzte a törzsfőket, így ő lett a legnagyobb földesúr, megkezdődhetett az egységes földbirtokon alapuló, királytól függő közigazgatás kialakítása).</p> <p>T Leírja, hogy István egy nyugati mintájú feudális berendezkedést próbált létrehozni. Ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (a feudális társadalmakban bevett primogenitúra adta a jogalapot uralkodásához).</p> <p>T Bemutatja a közigazgatási egységek szerkezetét, a létrejövő vármegyéket (vármegye élén megyésispán, adót szed, bíraskodik). Ezekkel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz: megállapítja, hogy a vármegyék nagyobb része királyi birtok volt, illetve leírja, hogy a létrehozott vármegyerendszer nagyon sokáig fennállt.</p> <p>T Megemlíti, hogy ekkor alakult ki a nádorispán tisztsége, aki az királyi birtokok udvarnépének vezetője és az udvari gazdaság irányítója volt. Ez lett a második legfontosabb pozíció az országban az ispán mögött.</p> <p>T Rögzíti az állam és a vallás kapcsolatát (a kereszténység felvétele politikai kényszer, a Német-Római Császárság közelsége miatt). Ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (a vallás felvételének célja ezért az Európába való integráció szorgalmazása, nyugati hatalmaktól való függetlenedés, így saját hatalmának biztosítása).</p>	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

- 15. Az alábbi feladat a honfoglaláshoz kapcsolódik. Mutassa a be a források, ismeretei és a középiskolai történelem atlasz segítségével a honfoglalás első szakaszát! Elemzésében térjen ki a vándorlás előzményeire, illetve azok bizonytalanságára, ellentmondásaira!** (hosszú esszé)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó alapvetően a honfoglalás első szakaszát mutatja be. Az elemzés lényegre törően mutatja be az eltérő elképzeléseket a honfoglalással kapcsolatban. Utal az eredetmítoszokra és	0-8

	tudományos elképzelésekre, illetve az ezeken belüli eltérő különbözőségekre.	
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti a honfoglalás időpontját (895-904/907, Kurszán halála/pozsonyi csata) és annak irányát (Etelközből a Kárpát-medencébe vonultak, és alapvetően a Felső-Tisza vidékén telepedtek meg).</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen használja az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen alkalmazza a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat: pl. háború, béke, kende (kündü), gyula, fejedelem, nomád, népvándorlás, letelepedés, törzsszövetség, kalandozó hadjáratok stb.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti, hogy Kézai Simon mester krónikájában a magyarok elköltözéséről ír, és megállapítja, hogy ez nincs összhangban a másik két szöveges forrással, vagyis a hogy a honfoglalás okairól és menetéről nincsenek pontos információink.</p> <p>T Megállapítja, hogy az elvándorlás legfőbb oka a besenyők támadása volt, és ezzel kapcsolatban egy érdemi megállapítást tesz: pl. a magyarok főszerege nem tartózkodott Etelközben, ezért lehetett sikeres a besenyők támadása, vagy: a besenyők támadása mögött a bolgár cár cselszövésére lehet következtetni.</p> <p>T Harmadik elképzelésként megemlíti a csodaszarvas legendáját és ezzel kapcsolatban egy érdemi megállapítást tesz: pl. ez egy Bibliai eredetű mítosz, vagy nem tudományos elképzelés.</p> <p>T Felismeri, hogy Bíborbanszületett Konstantin a türkök alatt a magyarokat érti.</p>	0-8 [nem adható: 1 és 5]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó alapvetően a honfoglalás kiváltó okait vizsgálja és feltárja az elvándorlást előidéző eseményeket.</p> <p>T Rögzíti, hogy a Kárpát-medencét ebben a korban három hatalom uralta (morva, bolgár, frank) és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. mindhárom hatalom peremvidéknek tartotta a Kárpát-medencét, így a magyaroknak könnyebb dolguk volt annak meghódításakor).</p> <p>T Megjegyzi, hogy a magyarok kalandozásaik révén már a honfoglalás előtt eljutottak Európába.</p> <p>T Rögzíti, hogy Etelközből a magyarokat a besenyők üldözték el, és ezzel kapcsolatban egy lényegi megállapítást tesz (pl. a besenyőket nagy valószínűséggel arabok üldözték, vagy: a besenyők harcos, keleti népcsoport).</p> <p>T Leírja, hogy a magyarokat Árpád fejedelem vezette, akinek apját, Álmost a mondák szerint még a honfoglalás megkezdése előtt szakrálisan feláldozták.</p> <p>T Megállapítja, hogy a honfoglalás elején a magyarok a Felső-Tisza vidékét foglalták el, és ezzel kapcsolatban egy érdemi megállapítást tesz (pl. a második szakaszban az egész Kárpát-medencét az ellenőrzésük alá vonják).</p>	0-10 [nem adható: 1 és 6]

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21

16. A feladat a Rákóczi-szabadságharchoz kapcsolódik. Mutassa be a források és saját ismeretei segítségével, milyen belső (gazdasági, társadalmi, katonai) okok vezettek a szabadságharc elvesztéséhez!
(rövid esszé)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó ismerteti a Rákóczi-szabadságharc elvesztéséhez vezető legfőbb belső okokat. A vizsgázó nem a külpolitikai környezetet elemzi, erről legfeljebb említést tesz.	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a Rákóczi-szabadságharc 1703-1711 között zajlott, az ország nagy részére kiterjedt. Megemlítheti a fontosabb országgyűléseket is (1705, Szécsény, 1707, Ónod).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T pl.: hadsereg, szabadságharc, paraszt, nemes, kuruc, labanc, fejedelem, országgyűlés, (ir)reguláris, Gazdasági Tanács stb.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T A szövegrészlet alapján megállapítja, hogy a kuruc sereg főként rosszul felfegyverzett parasztokból, ill. végvári katonákból állt, ami nagy hátrány volt a reguláris labanc csapatokkal szemben. T Leírja, hogy Rákóczi fejedelem már a mozgalom elejétől pénzügyi nehézségekkel küzdött. Ennek megoldására kezdte el a libertásnak nevezett rézpénzt veretni, amely azonban csekély értékű volt (a háború végére pedig teljesen elértéktelenedett).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó felsorolja, és néhány mondatban kifejti az egyes okokat. T Rögzíti, hogy a kuruc seregek a török elleni portyákon harcoltak korábban, ezért inkább kisebb csatákban jeleskedtek, a nagyobb csatákban, ostromokban kisebb sikereket értek csak el, a nagyobb központok végig a Habsburgok kezén maradtak. T Leírja, hogy szervezetlen hadsereg révén Rákóczi hadereje egyáltalán nem rendelkezett tüzérséggel, illetve külföldi zsoldosok megfizetésére sem volt anyagi háttere. T Megemlíti, hogy a XIV. Lajos francia király sokáig támogatta Rákóczit gazdaságilag és a katonák kiképzésében, azonban a gondokat ezzel csak enyhíteni tudta. T A vizsgázó kitér egyes társadalmi okokra, pl. leírja, hogy a nemesek és a jobbágyok közt ellentét húzóódott, a nemeseknek nem állt érdekében, hogy a jobbágyaik harcoljanak a földművelés helyett, ezt az ellentétet csak időlegesen sikerült megoldani vagy	0-6 [nem adható: 1 és 4]

	Rákóczi pénzügyi helyzetét javítandó, meg akarta adóztatni a nemességet is. Ez a konfliktus az ónodi országgyűlésen tettelegességgig fajult (Turóc követének felkoncolása), ami sok nemest elfordított a szabadságharcról <i>vagy</i> leírja, hogy a társadalmi ellentétek közül egyedül a vallást sikerült megfelelően orvosolni a vallásszabadság meghirdetésével. T A szabadságharc utolsó szakaszában az egységet rombolta az, hogy a Habsburgok kompromisszumra hajló politikája miatt többen kiegyeztek volna a birodalommal. T Megállapítja, hogy a kuruc seregeken belül társadalmi (nemesjobbágy) és vallási (katolikus-protestáns) ellentétek húzódtak, amik a sorozatos vereségek hatására kiéleződtek.	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

- 17. A következő feladat Hunyadi és a törökök harcához kapcsolódik. A források, az atlasz, valamint saját ismeretei segítségével mutassa be a nándorfehérvári ütközetet! Válaszában térjen ki a magyar belpolitikai helyzetre, valamint Hunyadi János szerepére a csatában!** (hosszú esszé)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó alapvetően a nándorfehérvári diadalról ír, illetve érinti a korabeli belpolitika fontosabb eseményeit és Hunyadi szerepéről a csatában.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Az ostrom 1456. július 4-22. között tartott. Nándorfehérvár a Magyar Királyság déli végvárvonálának egyik legfontosabb vára, a Duna és a Száva összefolyásánál fekszik.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános, illetve a témához kapcsolódó fogalmakat. T: Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: végvárrendszer, 7 főkapitány, kormányzó, törökellenes összefogás, bárói ligák, (zsigmondi) békepolitika, keresztes hadjárat, török terjeszkedés, ostromzár, utánpótlás, pestis, stb.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Az első szöveges forrás alapján említi az ország belső megosztottságát, a bárói ligák harcát, az összefogás hiányát. T A második forrásrészlet alapján részletesen leírja a csata menetét. Összeveti a magyar és török hadsereg erőviszonyait. Kiemeli Kapisztrán János keresztes seregének jelentőségét. T A harmadik képi forrás segítségével bemutatja az ostrom katonai lépéseit, különös tekintettel Hunyadi János hadmozdulatait.	0-8 [nem adható: 1 és 5]

	<p>T Az atlasz térképei alapján ír a törökök a Magyar Királyság irányába tett terjeszkedéséről vagy visszatekint Hunyadi és a törökök között lezajlott más csatára.</p>	
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó felsorolja, és néhány mondatban kifejti az egyes okokat</p> <p>T Leírja, hogy belső harcok jellemezték a korszakot, szembenállás a bárói ligák között.</p> <ul style="list-style-type: none"> Néhány támadást indít a törökök ellen Hunyadi (1443-44: hosszú hadjárat, 1444: várnai csata, 1448: II. rigómezei csata) <p>T Rögzíti, hogy a magyar támadó politika eredménytelen volt, így visszatértek a (zsigmondi) békepolitikához.</p> <p>T Leírja, hogy 1452-ben V. László ténylegesen átveszi a hatalmat, de Hunyadi János főkapitány és a királyi jövedelmek kezelője maradt.</p> <ul style="list-style-type: none"> (1453-tól török terjeszkedés (Bizánc elfoglalása)), Kapisztrán János sikertelenül toboroz katonákat a keresztes hadjáratra, 10 ezer fős sereg gyűlik össze (kevés főúr nyújt támogatást) <p>T Az ostrom lezajlását részletesen kifejti:</p> <ul style="list-style-type: none"> 80 ezer fős török sereggel szemben, Szilágyi Mihály parancsnoksága alatt 7 ezer várvédő + 10 ezer fős felmentő sereg a törökök hajózárral lezárják vízen is a várat és megpróbálják kiéheztetni Hunyadi áttörte az ostromzárát, ezzel utánpótlást biztosított a várba július 21-én a leghevesebb a küzdelem, Dugovics Titusz a mélybe rántja a törököt a keresztesek magánakciója lehetőséget teremt az ellenség ágyúinak az elfoglalására és ezzel eldől a küzdelem a törökök elvonulnak a vár alól, de pestisjárvány tör ki (meghal Hunyadi János, Kapisztrán János) <p>T Kiemeli az összecsapás jelentőségét (pl. a török csak több, mint ötven évvel később tesz (sikeres) kísérletet a végvárrendszer áttörésére vagy Buda és Bécs irányú terjeszkedésre).</p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>
<p>Megszerkesztettség, nyelvhelyesség</p>	<p>A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	<p>0-8</p>
<p>A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM</p>		<p>42</p>
<p>ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM</p>		<p>21</p>

- 18. A következő feladat az 1848/49-es szabadságharchoz kapcsolódik. A források és saját ismeretei segítségével ismertesse a szabadságharc bukásának legfontosabb tényezőit!** (rövid esszé)

Feladatmegértés	A vizsgázó a szabadságharc bukásának legfontosabb tényezőit írja le, nem a szabadságharc menetét vagy a Függetlenségi Nyilatkozatot. Kiemeli és röviden leírja a vereség legfontosabb okait.	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben helyesen elhelyezi. T Megemlíti, hogy az éppen függetlenedő Magyar Királyság területén folytak a harcok, a Habsburg Birodalmon belül. A szabadságharc 1848. szeptember 29-én kezdődött (pákozdí csata), és 1849. augusztus 13-án fejeződött be (világosi fegyverletétel). Megemlítheti a szabadságharc döntő magyar vereségeit (július 31. Segesvár, augusztus 9. Temesvár).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános és a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Használja a következő általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl.: honvédsereg, intervenció, nemzetiség, haditerv, fegyverletétel, külpolitika, Szent Szövetség, stb.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források alkalmazása	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat és következtetéseket von le belőlük. T A képek alapján megemlíti a magyar vezetésen belüli ellentétet, ami a legélesebben Kossuth Lajos és Görgei Artúr között rajzolódott ki (Görgey-ként leírva is elfogadható). T A diagram alapján megállapítja, hogy a Haynau vezette osztrák haderő külön a magyarokénál nagyobb hadsereggel rendelkezett, míg az érkező orosz erők mind az osztrák, mind a magyar hadseregnél nagyobb létszámúak voltak. T A két szöveges forrás alapján megállapítja, hogy a nemzetiségek többsége a szabadságharc ideje alatt a Habsburgokat támogatta; a felismerés a velük való megegyezés szükségességéről túl későn érkezett meg.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M Leírja a szabadságharc bukásának legfontosabb okait T Megemlíti Kossuth és Görgei ellentétét, ami végül az elhibázott stratégiához vezetett. Rögzíti, hogy Görgei terve, hogy a két sereggel külön-külön ütközzön meg, nem valósult meg. T Megállapítja, hogy az oroszok óriási intervenció sereget küldtek, így a magyar honvédsereg többszörös túlerővel nézett szembe. T Megemlíti, hogy a Habsburgok a Szent Szövetségre hivatkozva kérték az oroszok segítségét, akik saját balkáni terjeszkedésük érdekében le akarták kötelezni a Habsburgokat, így teljes mellszélességgel a forradalom leverése mellett álltak. T Rögzíti, hogy mind az orosz, mind az osztrák hadsereg katonái sokkal alaposabb kiképzésben részesültek, mint a félig irreguláris magyar honvédsereg tagjai.	0-6 [nem adható: 1 és 4]

	<p>T Leírja, hogy a nemzetiségi kérdéssel nagyon későn kezdett el a magyar kormány foglalkozni, ezért ők a szabadságharc alatt akadályozták a magyarok tevékenységét.</p> <p>T Megjegyzi, hogy a Magyarországnak nem sikerült külpolitikai támogatókat szerezni, mert a nagyhatalmaknak érdekében állt a Habsburg Birodalom fennmaradása Közép-Európában.</p>	
Megszerkesztett ség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

- 19. A következő feladat a kiegészítéshez kapcsolódik. A források és saját ismeretei segítségével mutassa be, hogy milyen események vezettek a Kiegészítéshez, illetve ismertesse röviden annak tartalmát!** (hosszú esszé)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat- megértés	A vizsgázó alapvetően a kiegészítés közvetlen előzményeit (nem az 1848-49-es forradalom és szabadságharc következményeit (megtorlás, ellenállás, Bach rendszer, stb.)) és tartalmát ismerteti. Az elemzés feltárja a kiegészítéshez vezető legfontosabb folyamatokat, ismerteti a kiegészítési törvényt.	0-8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. (1860 – Októberi Diploma; 1861 – Februári Pátens; 1861-es országgyűlés; 1861-65 – Provizórium; 1865 – Húsvéti Cikk; 1867 – kiegészítési törvény).</p> <p>T Világossá teszi, hogy a kiegészítéshez vezető folyamatok a Magyar Királyság területén zajlottak a XIX. században. Rögzíti, hogy 1867. július 28-án Ferenc József magyar király és osztrák császár által szentesített törvény értelmében a birodalom neve (1918-ig) Osztrák-Magyar Monarchia.</p>	0-4 [nem adható 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket.</p> <p>T Használja az általános történelmi fogalmakat: pl. reformkísérlet, országgyűlés, hadügy, külügy, pénzügy, tartomány, központosítás, birodalmi gyűlés, stb.</p> <p>T Használja a téma szakkifejezéseit: pl. diploma, pátens, dualista államszervezet, határozati párt, felirati párt, provizórium, alkotmányos centralizmus, föderalizmus, stb.</p>	0-4 [nem adható 1 és 3]
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T A két arckép alapján megemlíti az 1861-es országgyűlést, amelynek legfőbb tétje az volt, milyen formában utasítsák vissza a császár februári pátensét. Megállapítja, hogy a vita két legfőbb szószólója Deák Ferenc és Teleki László volt.</p> <p>T A Húsvéti Cikk szövege alapján rámutat, hogy Magyarország fenntartja alkotmányos különállásának fontosságát, de kompromisszumkész, és hajlik egy közös megegyezésre. Ezzel</p>	0-8 [nem adható 1 és 5]

	<p>kapcsolatban lényegi megállapítást tesz, pl. feltárja a Húsvéti Cikk megszületésének előzményeit (Fenntarthatatlan állapot, elindul a kísérlet a közös megegyezésre). Megállapítja, hogy a Húsvéti Cikk a kiegyezés egyik mérföldköve.</p> <p>T Rögzíti, hogy az 1867. évi XIV. törvénycikkben rögzítik a közös ügyekhez való anyagi hozzájárulás arányát (30%-70%), valamint hogy a gazdasági kiegyezés 10 évente megújítandó, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapításokat tesz, pl.: figyelembe veszik, hogy gazdaságilag Magyarország fejletlenebb.</p>	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgáló bemutatja a kiegyezés létrejöttéhez vezető egyéb tényezőket, és bővebben kifejti a kiegyezés értékelését.</p> <p>T Rögzíti, hogy a (részben a passzív ellenállás miatt kialakuló) pénzügyi csőd, valamint Bach menesztése után az önkényuralmi rendszer megrendülése szükségessé teszi a reformkísérleteket.</p> <p>T Rögzíti, hogy az első ilyen reformkísérlet az Októberi Diploma (1860), és röviden ismerteti azt. Megállapítja, hogy a magyarok számára az Októberi Diploma elfogadhatatlan.</p> <p>T Rögzíti, hogy a második reformkísérlet a Februári Pátens (1861), mely egy császári nyílt parancs, amely az Októberi diploma értelmében létrehozott Birodalmi Tanácsot korlátozott jogkörű törvényhozó testületté alakítja. Ismerteti a Pátens legfontosabb pontjait.</p> <p>T Bemutatja az 1861-es országgyűlés legfontosabb eseményeit. A Deák Ferenc vezette Felirati Párt elismeri Ferenc Józsefet királynak, azzal, hogy feliratban utasítja el a Februári Pátent, elfogadja az uralmát. A Teleki László féle határozati álláspont alapján Ferenc József nem uralkodó, így ők határozatban utasítanak el a Pátent. A vizsgáló rögzíti, hogy végül feliratban utasítják el az uralkodó döntését, aki feloszlatja az országgyűlést. Azonban az ezt követő Provizóriumot sem sikerül sokáig fenntartani.</p> <p>T Rögzíti az osztrák és a magyar oldal érdekeit, melyek mentén a kiegyezés megszületik, miszerint: egység megteremtése a birodalomban (osztrák oldal); Magyarország önállóságának megtartása (magyar oldal).</p> <p>T Lefekteti, hogy mik a közös ügyek:</p> <p><i>Hadügy</i> (célja az együttes védelem, a hadseregnek nemzetek felettinek kell lennie, a hadsereg vezetése felségjog, közös hadügyminiszter irányítja),</p> <p><i>külügy</i> (a kereskedelmi, gazdasági jellegű ügyet is annak tekinti, A külügyeket a közös külügyminiszter irányítja),</p> <p><i>Ezek fedezésére szolgáló pénzügy</i></p> <p>Megállapítja, hogy a két állam minden másban önálló.</p> <p>T Megemlíti, hogy gróf. Andrássy Gyula miniszterelnök vezetésével megalakul a 3. felelős kormány, és Ferenc Józsefet magyar királlyá koronázzák.</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	0-10 [nem adható 1 és 6]

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		42
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		21